Guvernul “locomotiva” și ordonanța “trenuleț” aduc cadouri de Craciun

VOICU
FILIPESCU
Attorneys at Law

Ne-am obișnuit ca, la fiecare schimbare de guvern, cadrul fiscal sa fie modificat pe ici pe colo în părțile mai mult sau mai puțin esențiale.

Este o practica nesanatoasa care vine în contradicție flagranta cu prevederile Codului fiscal conform carora acesta se modifica și se completeaza prin lege, care trebuie sa intre în vigoare în termen de minimum șase luni de la data publicarii în Monitorul Oficial.

Fiind însa o cutuma românească adânc înradacinata este greu de renunțat la ea. Ca atare, iata ca și pe final de an 2021 avem de a face cu un hocus pocus fiscal precipitat și pompieristic.

De ce hocus pocus pompieristic? În primul rând datorita freneziei cu care au fost introduse, respectiv eliminate reglementari în versiunile intermediare, iar în al doilea rând datorita rapiditații cu care s-a lucrat.
În acest sens, sugestiva este declarația Ministrului Finanțelor care a precizat public faptul ca este extrem de obosit pentru ca a lucrat “pâna la patru dimineața” la draftul modificarilor fiscale pentru a pune apoi acest material în dezbatere publica pe site-ul instituției pentru doar câteva ore (*NB: reamintim faptul ca perioada minima de dezbatere publica este de 30 de zile*).

În scurta perioada cât draftul actului normativ a fost pus în dezbatere publica s-a reușit performanța rarisima de a elimina din conținutul sau cea mai controversata prevedere și anume cea legata de reducerea pragului maxim de eligibilitate a microîntreprinderilor de la 1 milion de euro la 500 mii de euro.

Nu discutam daca eliminarea prevederii respective este o masura buna sau rea, ci remarcam doar faptul ca, într-un context favorabil, se poate renunța la masuri intempestive și se poate menține un cadru legal predictibil. Dincolo de aceasta decizie “salvatoare” de ultim moment, noi am milita mai degraba pentru respectarea cadrului legal, a predictibilitații prevederilor fiscale și principiilor fiscalitații în mod consistent și continuu.

Trecând de contextul “facerii” acestei ordonanțe de urgența, daca ne uitam la ansamblul actului normativ adoptat într-adevar “de urgența” (*într-o zi nelucratoare - sâmbata !!!*) putem constata ca aceasta este un fel de carte de capatâi a guvernarii deoarece conține modificarea unui numar record de acte normative (*peste 10*) de unde și numele de ordonanța “trenuleț”.

Ordonanța conține reglementari foarte diverse, începând cu prorogari de termene, înghețarea salariilor anumitor categorii de bugetari, a rentei viagere pentru sportivi sau menținerea indemnizației de hrana și a anumitor sporuri și continuând cu reglementarea regimului de TVA 5% pentru anumite locuințe sau pentru energia termica pe

perioada iernii, reglementarea regimul salariului minim pe economie, care urmeaza a putea fi acordat pentru o perioada maxima de 24 de luni, reglementarea plaţii eşalonate a drepturilor salariale câştigate în instanţa pe o perioada de 5 ani conform unui anumit grafic de plata, marirea plafonului cadourilor oferite angajaților cu anumite ocazii de la 150 de lei la 300 de lei şi interzicerea acordarii de bonuri cadou terților, reintroducerea și modificarea regimului voucherelor de vacanța, extins și pentru entitați private.

În mod surprinzator, ordonanţa introduce obligativitatea plații de contribuție la asigurarile sociale de sanatate pentru pensionarii ale caror pensii depașesc 4.000 lei/luna pentru suma care depașeste acest prag.
În zona restrictiva sunt introduse masuri care vizeaza întarirea disciplinei fiscale, în sensul în care se reincrimineaza faptele de încasare şi neplata, ori, dupa caz, de nereținere sau neîncasare, în cel mult 60 de zile de la termenul de scadența prevazut de lege, a impozitelor și/sau contribuțiilor cu reținere la sursa și, respectiv, introducerea e-facturarii pentru produsele cu risc fiscal ridicat și a sistemului e-Transport pentru monitorizarea transportului de bunuri.

Dintre aceste numeroase modificari, multe dintre ele cadouri (așa cum menționam în titlu) sunt câteva care ar putea fi considerate semnificative. De exemplu: cota redusa de TVA pentru locuințe și pentru energia termica, reglementarea regimului salariului minim, suspendarea aplicarii pensiilor speciale ale primarilor pâna la 1 ianuarie 2023, introducerea e-facturarii pentru produsele sensibile fiscal și a programului e-transport. Din punct de vedere strict fiscal noua ne-au atras atenția doua masuri și anume: (a) cota redusa de TVA pentru anumite locuințe și (b) limitatea posibilitații de a acorda salariul minim pe economie pentru o perioada de maxim 24 de luni.

(a) Cu privire la cota redusa de TVA (5%) pentru anumite locuințe:

Persoanele fizice vor putea achiziționa în continuare locuințe cu valoarea de maxim 450.000 lei, fara TVA cu cota redusa de TVA de 5%.

Elementul de noutate consta în faptul ca, pe lânga acest tip de imobile, persoanele fizice pot achiziționa cu cota redusa de 5% o singura locuința a carei valoare este în intervalul 450.001 - 700.000 lei.
Pentru a asigura un control mai bun al procesului se introduce un Registru în care se înscriu locuințele care beneficiaza de cota redusa de TVA, urmând ca în baza acestuia, sa fie verificata îndeplinirea condițiilor de aplicare a cotei de 5%.

Acest regim fiscal este menit a stimula piața construcțiilor, piața care aparent este negativ afectata de evoluțiile pieței din ultima vreme.

(b) Cu privire la salariul minim pe economie:

S-a decis modificarea Codului muncii în sensul în care salariul de baza minim brut pe țara va putea fi aplicat pentru o perioada de maxim 24 de luni din momentul încheierii contractului individual de munca.

Daca o persoana are deja încheiat un contract individual de munca, conform acestei ordonanțe nu mai poate fi încadrat cu salariul minim pe economie, salariul acestuia trebuind sa fie superior celui minim.

Ordonanța nu este foarte explicita cu privire la îndeplinirea condiției de 24 de luni lucrate la același angajator sau la angajatori diferiți. În opinia noastra abordarea ar trebui sa fie una prudenta luând în calcul interpretarea cea mai cuprinzatoare referitoare la angajarea anterioara la orice loc de munca pentru mai mult de 24 de luni.

Masura este adoptata cu scopul declarat de a combate “piața gri” a forței de munca, fenomen care a luat amploare

din cauza sarcinii fiscale ridicate a costului muncii.

Cu siguranța și compensarea energiei termice este una dintre masurile de larg interes și cu impact major asupra populației, însa nu am considerat util sa abordam aceasta tematica deoarece, pe de o parte nu are un impact fiscal direct, iar pe de alta parte reglementarile impacteaza cu precadere procedurile de lucru ale furnizorilor de energie termica, nu persoanele fizice beneficiare.

Sintetizând, în acest ghiveci legislativ, putem remarca în primul rând faptul ca, în linii mari, regimul fiscal aferent anului 2022 va ramâne similar cu cel aferent anului 2021. S-a rezistat tentației de a modifica cote de impozit și de a introduce taxe și impozite noi. Apoi se poate remarca faptul ca ponderea masurilor relativ pozitive, care sa stimuleze forța de munca și mediul de afaceri depașește ponderea masurilor restrictive, de constrângere sau care sa impuna contribuții sociale noi.

Astfel, daca s-ar fi respectat și dispozițiile legale referitoare la ritmul normal și firesc de transparența decizionala și adoptare, cu consultarea parților implicate, ar fi putut fi un act în afara unei critici acute. Așa, însa, ramâne doar un act legislativ cu multe plusuri, însa având carențe procedurale masive.